

Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo

Spolno izkoriščanje in spolna zloraba sta med najhujšimi oblikami nasilja nad otroki. Vsako leto je približno 2 milijona otrok izkoriščanih v »spolni industriji«, trdi Unicef. Na svetovnem spletu je objavljenih več kot milijon slik 10-20 000 spolno zlorabljenih otrok. Nekaj teh otrok je bilo identificiranih, večina pa je anonimnih, zapuščenih in so verjetno še vedno zlorabljeni.

Statistike o obsegu spolne zlorabe otrok v Evropi ne obstajajo, zanesljivo pa vemo, da je število prijavljenih primerov bistveno nižje od dejanskega stanja. Podatki kažejo, da se v Evropi večina spolnih zlorab otrok zgodi v družini, s strani oseb, ki so otroku blizu, ali pa v njegovem socialnem okolju. V Svetu Evrope je zaščita otrok pred nasiljem, še posebej spolnim nasiljem, že dolga leta prednostna naloga.

Kaj je namen konvencije?

Nova konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo je pomemben korak pri preprečevanju kaznivih dejanj spolnega nasilja zoper otroke, pregonu storilcev in pri zaščiti otrok-žrtev.

Zaščita otrok je v središču te konvencije. Vseskozi se osredotoča na spoštovanje otrokovih pravic, zagotavljanje njihovega dobrega počutja, se odziva na njihove poglede, potrebe in skrbi in vedno deluje v njihovo korist.

Kaj konvencija zahteva od držav?

Preventivni ukrepi

- ▶ izbor, rekrutiranje in usposabljanje oseb, ki delajo z otroki;
- ▶ zagotoviti, da imajo otroci informacije o nevarnostih spolnega izkoriščanja in spolne zlorabe ter o tem, kako se sami zaščititi;
- ▶ zagotoviti redno spremljanje intervencijskih ukrepov za kršitelje in za potencialne storilce kaznivih dejanj, katerih namen je preprečiti kazniva dejanja spolnega nasilja zoper otroke.

Zaščitni ukrepi

- ▶ vzpostaviti programe za podporo žrtvam in njihovim družinam, jim zagotoviti terapevtsko pomoč in nujno psihološko oskrbo;
- ▶ spodbujati prijavo suma spolnega izkoriščanja in spolne zlorabe;
- ▶ vzpostavitev telefonskih in spletnih linij za pomoč.

Ukrepi kazenskega prava

- ▶ zagotoviti, da so določene oblike vedenja kazniva dejanja; kot je npr. spolna aktivnost z otrokom, ki še ni dosegel privolitvene starosti;
- ▶ kriminalizirati ravnanje, ki s pomočjo uporabe novih tehnologij, zlasti svetovnega spleta, škodi otrokom na področju spolnosti; npr. navezovanje stikov in nagovarjanje otrok k aktivnostim spolne narave;
- ▶ vzpostaviti skupne jasne kriterije, da bi zagotovili, da bo v vseh državah deloval kazenski sistem, ki bo učinkovit, sorazmeren in bo vseboval odvrtačilne sankcije;
- ▶ zbirati in hraniti podatke o obsojenih storilcih kaznivih dejanj spolnega nasilja zoper otroke.

Otrokom prijazni preiskovalni in sodni postopki

- ▶ zagotoviti, da so otroške žrtve dobro zaščitene med postopki in da ne podoživljajo že doživetih travmatičnih dogodkov;
- ▶ varovati zasebnost, identiteto in podobo žrtev;
- ▶ določiti ukrepe, prilagojene potrebam žrtev, ob spoštovanju pravic otrok in njihovih družin;
- ▶ omejiti število intervjujev z žrtvami; zagotoviti, da se le-ti odvijajo v pomirjujočem okolju in s strokovnjaki, ki so za to usposobljeni.

Spremljanje

- ▶ vzpostaviti poseben mehanizem za spremljanje, da bi zagotovili izvajanje konvencije. To zagotavlja, da države spoštujejo konvencijo in je garancija za njeno dolgoročno učinkovitost.

Katera kazniva dejanja so zajeta v konvenciji?

Konvencija opredeljuje vedenje, določeno kot spolno izkoriščanje in spolno zlorabo, v členih od 18 do 23.

To je prvič, da je mednarodna pogodba identificirala in kriminalizirala kaznivo dejanje spolne zlorabe. Raziskava je pokazala, da je spolna zloraba otrok s strani tistih, ki jih poznajo in s katerimi se družijo, ena od psihološko najbolj škodljivih oblik spolnega nasilja nad otroki z dolgotrajnimi posledicami za žrtev. Konvencija kriminalizira primere, ko ima odrasla oseba spolne odnose z otrokom, še posebej, ko za to uporabi silo in grožnje.

Konvencija kriminalizira tudi:

- ▶ kazniva dejanja otroške prostitucije;
Povpraševanje po otroških prostitutih se je zelo povečalo in je pogosto povezano z organiziranim kriminalom in s trgovino z ljudmi. Konvencija določa povezave med povpraševanjem in ponudbo otroških prostitutov z zahtevo po kazenskih sankcijah tako za tiste, ki novačijo otroke kot tudi za uporabnike.
- ▶ kazniva dejanja v zvezi z otroško pornografijo;
Produkcija, ponujanje, distribucija, posedovanje in spletno ogledovanje otroške pornografije so po konvenciji kaznivo dejanje.
- ▶ pridobivanje otrok za aktivnosti spolne narave (navezovanje stikov);
Prvič je bilo v mednarodno pogodbo vključeno tudi navezovanje stikov z otroki, ki je vedno pogostejši in zaskrbljujoč fenomen. Otroci, ki so spolno zlorabljeni, se pri tem srečajo z odraslimi, na katere so sprva naleteli v kiber svetu. Natančneje v spletnih klepetalnicah ali na straneh z igrami. Izraz »navezovanje stikov« se nanaša na pripravo otroka za spolno zlorabo, motivacija pa je želja zlorabiti otroka za seksualni užitek povzročitelja nasilja.

Kdo je lahko kaznovan?

Preganja se lahko vsakdo, ki zagreši katero od kaznivih dejanj, opredeljenih v konvenciji. Konvencija v primeru najhujših kaznivih dejanj, tudi, če so zagrešena v tujini oz. v državi, kjer enako vedenje ni kaznivo, omogoča pregon storilca ob povratku v njegovo domovino. Pri tem gre za boj proti otroškemu turizmu za namene spolnega izkoriščanja.

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

p. p. 2726, 1001 Ljubljana
SOS telefon: 080 11 55 (vsak delavnik od 12. do 22. ure, ob sob., ned. in praz. od 18. do 22. ure),
e-naslov: drustvo-sos@drustvo-sos.si
www.drustvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo

Miklošičeva cesta 38, 100 Ljubljana
Tel.: 01 4344 822; 01 4344 822
(uradne ure: pon., tor., čet. od 10. do 15. ure)
e-naslov: info@drustvo-dnk.si
www.drustvo-dnk.si

Enota Koper

Vojkovo nabrežje 30a, 6000 Koper
Tel.: 05 6393 170; 05 6393 170
(uradne ure: pon., sre., pet. od 10. do 14. ure)
e-naslov: dnk.koper@siol.net

Društvo KLJUČ – center za boj proti trgovini z ljudmi

p. p. 1646, 1001 Ljubljana
Svetovalni telefon: 080 17 22
(vsak delavnik od 9. do 13. ure)
Dežurni mobilni: 031 613 000
(vsak dan od 18. do 9. ure naslednjega dne)
e-naslov: info@drustvo-kljuc.si
www.drustvo-kljuc.si

Društvo Ženska svetovalnica

Dežurni telefon za krajša svetovanja:
01 251 1602 (uradne ure: pon. in sre. od 16. do

18. ure; tor., čet. in pet. od 10. do 12. ure)
e-naslov: zenska@svetovalnica.org
www.drustvo-zenska-svetovalnica.si

Podružnica Koper

Dežurni telefon za krajše svetovanje:
040 733 068 (ob sredah od 17. do 19. ure;
ob petkih od 12. do 14. ure)
e-naslov: primorska@svetovalnica.org

Zavod Emma

p. p. 221, 1000 Ljubljana
tel.: 01 425 47 32 (vsak del. od 8. do 15. ure),
svetovalni telefon: 080 21 33
(vsak dan od 18. do 21. ure)
e-naslov: zavod.emma@siol.net
www.zavod-emma.si

Združenje proti spolnemu zlorabljanju

Masarykova 23, 1000 Ljubljana
Svetovalni tel.: 080 2880 (vsak delavnik od 9. do 13. ure; ob sre. tudi od 17. do 19. ure).
www.spolna-zloraba.si

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše

Gotska 18, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 583 75 00 (vsak del. od 8. do 12. ure)
e-naslov: info@scoms-lj.si

Peter Klepec, telefon za otroke in mladostnike z izkušnjo nasilja

tel.: 080 15 52 (vsak dan, 24 ur)

O Svetu Evrope

Svet Evrope, ustanovljen leta 1949, stremi k temu, da bi razvil skupna in demokratična načela, ki temeljijo na Evropski konvenciji o človekovih pravicah in ostalih referenčnih besedilih o zaščiti posameznikov vključno z otroki. Program »Gradimo Evropo za otroke in z otroki« je bil oblikovan z namenom, da bi zavaroval in promoviral človekove pravice otrok in da bi zaščitili otroke pred vsemi oblikami nasilja.

Gradimo Evropo za otroke in z otroki
Svet Evrope / Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int